

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio I. An Actio Ecclesiæ B. lapsu 54. annorum sit extincta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

per plenam solutionem non posset, Achilles creditor chirographarius, & Basilius chirographarius quidem, sed inter ultimos ac insuper non privilegiatus, sibi consulere volentes clam impetrant solutionem nescio qua dexteritate aut via, seu blanditijs, seu promissis, seu ex speciali affectione vel amicitia, quam cum illis habuit superstes haeres unicus ex

dicta familia. Quæritur jam 1. an actio Ecclesie B. quam supponimus aliquando natam esse, lapsu temporis sit extincta. 2. an creditores privilegiati possint in Processu Edictali repetere, quod chirographario Achilli, & minus privilegiato Basilio, solum esse constat.

QUÆSTIO I.

An actio Ecclesie B. lapsu 54. annorum sit extincta ?

Rationes dubitandi.

NEgat Ecclesia sic arguendo. 1. si fuisset hæc actio personalis extincta lapsu temporis, fuisset extincta per viam præscriptionis: sed hoc non; quia ad omnem præscriptionem tam inchoandam & continuandam, quam ad compleendam, tanquam essentialis conditio requiritur bona fides. textus expressus in *l. fin. de Præscript.* & ibi DD. uno ore: Nobilis autem familia, utpote sui debiti probe conscia, ac in Processu ante 54. annos excitato, ubi chirographa & instrumenta fuerunt producta, abunde certiorata, semper fuit in male fide; si

quidem certi Juris est, quod bona fides cum scientia rei alienæ & agnitione debiti stare nequeat. *l. fin. c. de e. 3. eod.* Et hæc mala fides, in qua olim Majores Familie constituit scientia & agnitio debiti, perduravit in filijs & nepote moderno, cum receptum in Jure & inter DD. sit, quod mala fides auctoris noceat, & transeat ad hæredes & successores universales. *l. II. ff. de divers. temporal. præscript. l. 4. §. 15. ff. de usurp. & usucap. Faber in Cod. l. 7. tit. 13. def. 21.* quia nimirum hæres & successor universalis representat personam defuncti, imò eadem censetur esse per-

sona. l. 11. C. de acquir. vel amitt. poss. Id quod de Jure Canonico etiam extenditur ad præscriptionem longissimi temporis, ut testis est P. Engel in de Præscript. n. 16. Quod si verò Familia se converteret ad illam præscriptionem, quæ oritur ex defectu actione jam aliquando in Judicium deducta, & intra 40. annos continuata vel reassumpta, & eremodivium vocatur, replicat Ecclesia, & arguit

1. quòd ipsa non suscitaverit litem, neque hanc contestata sit, sed alii creditores, quorum desistentia, vel Judicis in finienda per sententiam lite negligentia, Ecclesiæ obesse aut præjudicare non potest; cum in potestate ipsius non fuerit, utpote non agentis, litem prosequi usque ad finem, aut Judicis moram urgendo tollere, quod penes solos actores fuisset: certum verò est, quòd solis actoribus in prosequenda causa negligentibus, non verò iis, penes quos non stat causam captam prosequi, obicit dicta præscriptio, eremodivium dicta, & Judicis oscitantia parti litiganti, minus aliis nocere non debeat. per l. 7. in fin. ff. de Minoribus, Mev. p. 8. decis. 459. cum impeditis nulla currat præscriptio. Gail l. 1. observ. 142. Deum arguit

3. quòd Ecclesia, etsi permittatur per inconcessum, legitimam contra se præscriptionem fuisse completam, nihominus restitui adhuc in integrum debeat. c. 1. de in integr. restit. x & in 6. etiam ubi intra quadriennium, a cognita læsione, quod de Jure indultum est l. fin. C. de tempor. in integr. restit. c. 1. cit. in 6. c. penult. de reb. Eccl. alien. non fuit petita restitutio, quando justa causa intervenit, qualis etiam esse censetur valde notabilis læsio, ut passim notant DD. eò quòd Ecclesia perpetuò censeatur esse Minor. Odus de restit. in integr. p. 1. q. 19. art. 7. Vvesenbecius vol. 1. cons. 8. n. 37. 38. Adde, quòd in ista facti contingentia necdum videatur lapsum esse quadriennium à completa præscriptione quadragenaria, qualis esse debet, si currat contra Ecclesiam; siquidem jam ante 11. annos agere in Judicio cœpit ad consequendum suum debitum, quibus à numero 54. annorum demptis remanent solum 43. anni, adeoque triennium duntaxat, non verò quadriennium, de tempore ad restitutionem in integrum petendam concessio effluxit.

Rationes decidendi.

His tamen insuper habitis verius esse existimo, actionem Ecclesiæ, si aliquando ipsi nata fuisset, modò post tantum temporis intervallum, quo siluit, omnino extinctam fuisse, proin & illi nunc nullum amplius superesse remedium, & quidem ex duplici capite extinctam esse puto.

1. Per viam Præscriptionis propter textus in c. 4. 7. 8. de Præscript. l. 3. 4. 7. 8. c. de præser. 30. vel 40. annor. l. 1. §. T. C. de Annal. except. Auh. quas actiones, C. de ff. Eccles. ubi sæpius statutum esse reperitur, omnem actionem personalem, qualis utique est conditio certi ex mutuo, quam Ecclesia instituere intendit, longissimi temporis lapsu eò usque perimere ac extinguere, ut novæ litis ingressus impediatur, & necesse non esse, ut allegetur titulus, vel bona fides probetur, cum Jura & hanc & illum ex longissimo tempore præsumant. l. 4. cit. h. 51. ff. pro socio, c. 6. de præscript. c. 1. eod. in 6. c. fin. de Præsumpt. Ferd. Christoph. Harpprecht cons. 22. n. 90. cum Fleckio, Thoma Maulio, Gilkenio, Ferd. Vasq. Brunemann, Klockio, Casparo Manzio &c. Idem quoque passim sentiunt Canonistæ cum Innoc. & Panormit. Liqueat autem ex specie facti, quòd dicta actio (si tamen aliquando nata sit) jam ante 54. & for-

tè 100. annos nata fuisset. Et hæc cõmunis doctrina omnino indubitata est in casu, quo debitor nullam suæ obligationis, & alieni contra se juris, notitiam habuit, uti revera notitiam non habuit Nobilis Familia, à qua prætenditur debitum, vel saltem habuisse non satis probatur. Quin imò juxta meam sententiam, quam tradidi in meo *Candidato Jurisprud. Sacra. l. 2. tit. 26. n. 32. legq.* extinguitur actio personalis ad petendam solutionem debiti indubitatè contracti per præscriptionem longissimi temporis etiam in casu, quo debitor notitiam habuit suæ obligationis, & scientiam alieni juris, si intra dictum tempus nulla sit facta debiti exactio. Idem mecum sentiunt Ferd. Vasq. Hostiens. Bartol. Glettle, à Sommeting, Franz, Brunem. Laym. Franc. Schmier, & ceteri Engel tit. de Præscript. n. 16. v. hæc quidem. communiter Doctores, atque paucis abhinc annis ita consulit Facultas Juridica Ingolstadtensis me referente. Id quod non solum de Capitali seu de sorte & summa credita, sed etiam de interesse, centibus, & usuris ex dicta sorte debitis intelligendum venit. Audiat Brunemannus ad l. 26. c. de usuris n. 1. ubi sic discurrit: *debueram tibi centum cum usuris per stipulationem promissis; erigens vel quadragesima annis nihil*

extinguitur; sublata est itaque præscriptio
vltio ad sortem. Sed quid de usuris &
fructibus? Respond. non videtur idem di-
cendum, quia &c. sed hic affirmo, quia sub-
lata principali tollitur accessorium. Collige
ergo, eum, qui tutus est exceptione præ-
scriptiois in sorte, vel in re principaliter
debita, non posse molestari super usuris vel
fructibus.

2. Per viam Præsumptionis ve-
hementis, quæ militat adversus Ec-
clesiam ex omiſſa tanto tempore
non solum actione, sed etiam sim-
plici debiti exactione, ex qua conij-
ctur, vel mutuum Familiæ Nobili
ab Ecclesia nunquam esse datum,
vel illud, quocunque modo, jam
esse extinctum. Id enim tradunt
Beroius l. 3. cons. 19. n. 9. Menoch, l.
3. præsumpt. 135. n. 3. item cons. 579.
n. 6. cons. 988. n. 9. Klock cons. 80.
n. 18. usque ad n. 37. ubi plurimos
allegat, & alii passim, se se fundan-
tes in l. si pupillus §. fin. ff. de administr.
tu. c. l. suo tempore C. de remiss. pigno-
ru. Addatur Paris. cons. 173. n. 12.

vol. 4. Afflict. decis. 13. n. 21. Carp-
zov. p. 2. const. 29. def. 11. Jurisprud.
for. Siquis longissimo tempore,
ait Crav- cons. 11. n. 10. non solvit
onera, præsumitur ex aliqua legiti-
ma causa exemptus. Et licet DD.
in designando tempore, ex quo in-
ducatur talis præsumptio, non con-
cordent, non facile tamen aliquem
invenies, qui plures, quam 30. 40.
vel 50. annos, quibus in præsentem
casu siluit Ecclesia, requirat; cum
utique non sit credibile, quod De-
canus & Capitulares Ecclesiæ ac tri-
cis, atque ejusdem subordinati offi-
ciales, obligationis suæ adeo imme-
mores, & non obstante juramento
suo defendendi jura Ecclesiæ, eius-
que promovendi commoda, adeo
locordes fuerint, ut tot annis per-
oscitantiam summè culpabilem ne-
glexissent exigere solutionem debiti,
siquid Ecclesiæ aliquando ortum,
vel illi non satisfactum fuisse agno-
vissent.

Refutantur opposita.

Primum, ex defectu bonæ fidei peti-
tum, eliditur partim ex generali
præsumptione Juris, in præscriptioe
longissimi temporis nec tituli allega-
tionem nec bonæ fidei ostensionem
exigentis; quamdiu igitur Ecclesia per
manifesta argumenta, aut fortiores
(R. P. Eichler Decis. T. 2.)

præsumptiones contrarias, non do-
cuerit, Nobilem familiam in mala fide
existisse, bona fides stabit inconcul-
sa. arg. c. fin. de restit. spoliat. in 6. l. 2. §.
ff. de probat. Id quod, licet suppone-
retur scientia & agnitio debiti, jam
ante 54. annos facta (quod tamen
F nec

necdum satis probatum est.) non satis evincitur, eo quod, licet scientia rei aliena inducat malam fidem, *c. 5. de Præscript.* scientia tamen juris alieni non inferat malam fidem in eo, qui non solvit nemine exigente debitum indefinitè contractum, uti gravissimi DD. secundum superius dicta unà necdum & cum Juridica Facultate Ingolstadtensi defendunt. Partim ex eo, quod, etsi transmitteretur mala fides in illo, qui de familia ante 54. annos comparuit in Judicio, & agnovisse debitum jactatur, exinde non sequatur, etiam ejus hæredes & successores universales in mala fide Theologica esse constitutos; hi enim solum per fictionem Juris habentur pro eadem cum defuncto & Auctore persona, consequenter pro malæ fidei possessore; hæc tamen mala fides solum ficta est & Juridica, non vera & Theologica, nec obstat præscriptioni longissimi temporis. Vasquius *l. 2. controvers. illustr. c. 73. n. 9.* VVesenbec. *conf. 286. n. 3. 4. vol. 5. König ad tit. de Præscript. n. 4.* Illung *disp. 2. n. 308.* & alii apud Covarruv. *in relect. c. possessor, de R. J. in 6. p. 2. §. 9. n. 5.* Ratio est, quia de Jure Civili ad præscriptionem longissimi temporis sufficit mala fides, etiam vera, *l. 8. C. de præscript. 30. vel 40. annor.* ergo multo magis mala fides ficta: Jus Canonicum verò, licet correxerit leges Civiles quoad malam fidem veram, quæ peccatum in conscientia involvit, *c. fin. de Præscript.* nullibi tamen correxit

quoad malam fidem fictam, utpote quæ peccatum in conscientia non involvit.

Secundum nititur falsò supposito, quòd nempe ad eremodiciam inducendum necesse sit, ut Ecclesia fuerit actrix principalis in illo Judicio postmodum deserto ab actore principali, vel per oscitantiam Judicis non finito. Textus in *l. fin. C. de de Præscript. 30. vel 40. annor.* id non requirit, sed sufficere ait; modò lis semel cæpta non continetur, sive ob desistentiam actoris sive ob absentiam Rei, sive NB. *propter alios quoscunque casus*, modò ab ultima cognitione Judicis fluxerint 40. anni, qui plane in hac causa fluxerunt, imò plures. Dein, licet Ecclesia litem non suscitaverit principaliter agendo, tamen, ut ipsamet proficitur, & exinde suum debitum probare intendit, illud in Judicio proposuit, ac liti se immiscuit ex postulo utique solutionem: sed, qui petit in Judicio, actoris personam sustinet. Quòd igitur suæ petitioni non institerit, & cessante principali Actore, solutionem non urserit prævia cognitione & sententia Judicis, per tot annos tacendo, sibi imputare debet, non Judicis oscitantia, qui officium suum mercenarium non impertiri tenetur nisi ad Partis instantiam, Parte autem urgente tenetur impertiri. Proin actio illius per eremodiciam extincta est, quia per 40. annos, ad hanc præscriptionem a Jure designatos,

à petitione sua urgenda destitit.

Tertium de restitutione in integrum viribus destituitur 1. per l. fin. cit. ubi post quadragenariam à captione cessationem sine remedio esse dicuntur distantes: ergo & sine remedio restitutionis in integrum. 2. per l. fin. C. de tempor. in integr. restit. l. 1. 2. de restit. in integ. in 6. ubi etiam Ecclesijs post lapsum quadriennij denegatur restitutio. Dec. cons. 266. c. 1. ubique in fine. Boërius, decis. 39. n. 3. 4. & alii communiter, præsertim ubi Ecclesia scientiam suæ læsionis habuisse convincitur. Neque verum est, quod Ecclesia jam ante 11. annos, adeoque nondum expleto quadriennio post quadragenariam præscriptionem completam, agere in Judicio ceperit, ut ex Actis liquet; licet enim jam ante 11. annos forsitan exegerit solutionem à Familia Nobili extrajudicialiter, tamen tamen formaliter interveniente contestatione litis primùm ante 3. annos introduxit, & sic quadriennium petendæ restitutionis elabi

permisit. Siquidem præscriptiones civiliter non interrumpuntur per actus extrajudiciales, ut habet communis DD. ex l. si quis. & l. cum non suffini. C. de præscript. 30. vel 40. annor. can. 15. §. potest. caus. 16. q. 3. imò ad interrumpendas præscriptiones temporis brevis (qualis utique est quadriennalis) nec citationem nec litis contestationem sufficere ajunt multi, sed requirunt sententiam contra præscribentem latam, propter l. 2. §. 22. l. 3. ff. pro emptore. l. 18. ff. de R. V. Denique 4. ob defectum concludentis probationis læsionis; cum enim necdum satis constet, quod præsumtum debitum verè detur, dubia manet læsio Ecclesiæ: sed ubi læsio est dubia, & non convincenter probata, denegatur restitutio in integrum. l. 3. & 5. C. de integr. restit. Gales. & plerique omnes.

